

Бідюк Анатолій Дмитрович
заступник начальника – начальник штабу
Кам'янець-Подільського МВ УМВСУ в
Хмельницькій області, підполковник міліції

Роль штабних підрозділів ОВС в забезпеченні профілактики правопорушень та злочинів

Успішне виконання завдань, покладених державою на органи внутрішніх справ у сфері профілактики правопорушень, безпосередньо залежить від належного рівня організації системи управління. Цьому повною мірою сприяє використання комплексу організаційних форм управління, що спрямовані на забезпечення та підтримання функціонування зазначеної системи [1, с.240-247]. Тому у сучасних умовах дослідження організаційних форм управління в сфері профілактичної діяльності органів внутрішніх справ виступає необхідним завданням, яке вимагає постійної уваги і подальшого глибокого вивчення науковцями.

Профілактична діяльність займає одне з провідних місць у структурі правоохоронної діяльності. Суспільство значно більше зацікавлено в недопущенні правопорушення, ніж у подальшому покаранні винних. Профілактика правопорушень повністю відповідає поняттям соціальної справедливості, тому що рівень розвитку системи її соціальних заходів визначає рівень гуманізації права, межі насичення його виховними елементами і межі застосування карних елементів. Світовий та вітчизняний досвід вказують, що найбільш перспективним заходом у боротьбі із правопорушеннями є профілактика, що передбачає не покарання, а насамперед удосконалення умов життєдіяльності людей та їх виховання. Більше того, профілактику правопорушень визнано одним із пріоритетних напрямів діяльності правоохоронних органів України, зокрема, органів внутрішніх справ.

Успішна діяльність здійснення профілактики правопорушень не може здійснюватись без відповідної координації діяльності всіх служб. Беручи до уваги реальний стан злочинності сьогодення, ефективна діяльність ОВС не може бути здійснена без швидкого, якісного та об'єктивного аналізу реального стану оперативної обстановки та прийняття відповідних управлінських рішень з метою посилення боротьби зі злочинністю та профілактики правопорушень.

У зв'язку з цим в управлінні органами внутрішніх справ зростає роль інформаційно-аналітичної діяльності, за допомогою якої досліджуються не тільки фактори суспільного життя, що пов'язані з поточними проблемами. У процесі аналізу нормативно-правової бази, постійного потоку інформації розвивається творче мислення управлінського персоналу на макrorівні, що сприяє формуванню ефективних та дієвих управлінських рішень, а також висновків і рекомендацій щодо істотного поліпшення стану правопорядку в країні. На даний час у ОВС дана функція покладена на штаб. За короткою назвою цього структурного підрозділу обласного управління міліції насправді криється величезний обсяг роботи. Штаб – це своєрідна серцевина, мозковий центр, який забезпечує координацію та узгодження дій галузевих служб УМВС, міськрайорганів внутрішніх справ у вирішенні комплексних правоохоронних завдань. Складовими частинами роботи штабу є вжиття професійно-компетентних, адекватних криміногенній ситуації управлінських рішень, організаційне забезпечення їх якісного виконання, впровадження у практичну діяльність передового досвіду. Щоб зрозуміти необхідність створення даного підрозділу в ОВС необхідно повернутись до історії його створення.

З початком становлення незалежної України свій розвиток одержують її органи внутрішніх справ, у т.ч. штаби. З грудня 1991 р. відповідним наказом МВС в Автономній Республіці Крим, містах Києві та Севастополі, областях утворюються штабні підрозділи.

Розширення кола штабних завдань, зростаюча необхідність прийняття управлінських рішень, не тільки загально-організаційних, а й із суто специфічних питань оперативно-службової діяльності, підвищення вимог до оперативного керівництва обумовили видання наказу МВС України від 31 травня 1993 р. № 317, яким штаби віднесено до оперативних служб.

У жовтні 1997 р. створено Головний Штаб МВС України, а 23 березня 1998 р. видано наказ МВС України № 205, згідно якого штаби утворено у кожному органі внутрішніх справ.

У відповідності до покладених завдань Штаб УМВС координує та узгоджує дії органів і підрозділів внутрішніх справ у боротьбі зі злочинністю та охороні громадського порядку, здійснює безпосереднє стеження за станом оперативної обстановки та організацію реагування

на її зміни. Служба систематично аналізує стан злочинності та громадського порядку, результати роботи органів внутрішніх справ, прогнозує розвиток криміногенної ситуації.

Штаб забезпечує поточне й перспективне планування діяльності ГУМВС, розробку заходів щодо вдосконалення оперативно-службової діяльності, керування наявними силами та засобами, контролює виконання службами та підрозділами законодавчих та інших нормативних актів, додержання обліково-реєстраційної дисципліни, організацію роботи чергових частин із реагування на заяви, повідомлення, іншу інформацію про злочини, перевіряє та проводить комплексне інспектування діяльності органів внутрішніх справ тощо. Здійснює правове та юридичне забезпечення діяльності органів внутрішніх справ, розробляє проекти законодавчих актів із питань правоохоронної діяльності.

До основних функцій штабних підрозділів також віднесені систематичне інформування органів влади та управління, керівництва МВС України про фактичний стан правопорядку, виконання вимог щодо захисту особи, протидії організованим, економічній злочинності.

Сьогодні до структури Штабу ГУМВС входять: оперативний відділ у складі чергової частини, групи організації роботи чергових частин та реагування на надзвичайні ситуації, відділення військово-мобілізаційної роботи; відділ аналізу, інформації, планування, контролю та правового забезпечення, що включає юридичне бюро; інспекція штабу; відділ оперативного зв'язку та канцелярія.

Упродовж останніх 10 років штабом, як підрозділом міжгалузевого управління, велась робота по удосконаленню координації діяльності галузевих служб органів внутрішніх справ області. При цьому основні зусилля приділялись проведенню інтенсивних заходів щодо покращення стану кримінальної ситуації. Безпосередньо черговими частинами органів внутрішніх справ регіону за вказаний період розкрито понад 83 тисячі злочинів.

З ініціативи штабу Головного управління під особливий контроль узято міста з найскладнішою оперативною обстановкою. З метою підтримання належної оперативної готовності міліції області організовано систематичне проведення тренувань добових нарядів, чергових слідчо-оперативних груп при ускладненні оперативної обстановки, у тому числі при надходженні повідомлень про скоєння тяжких злочинів. Проводиться чимало раптових, у тому числі нічних перевірок стану організації оперативно-службової діяльності органів внутрішніх справ області.

На нашу думку, штабний підрозділ в ОВС в профілактиці правопорушень та злочинності відіграє не останню роль. Адже його робота ґрунтується на тих же принципах, що і профілактика злочинності – законність, гуманізм, індивідуальний підхід, комплексність, своєчасність [2].

Список використаних джерел:

1. Афанасьев К.К. Проблемы совершенствования административно-правовых форм и методов // Вісник Луганськ. ін-ту внутр. справ МВС України. – 2000. Спеціальний випуск. – С. 240-247
2. Аванесов Г.А. «Криминология й социальная профилактика». – М., 1980.

Братель Сергій Григорович
старший викладач кафедри адміністративної
діяльності Київського національного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

Прогалини в законодавстві України стосовно громадського контролю за діяльністю міліцію

На сучасному етапі розвитку України одним з найактуальніших питань є залучення громадськості до процесу здійснення контролю і, як результат цього, ефективності та прозорості діяльності органів публічної влади. В Україні процес контролю ще не є дійсно прозорим, а діяльність влади не завжди зрозуміла населенню. Закритість влади від громадськості, особливо при прийнятті управлінських рішень, є суттєвим гальмівним фактором на шляху демократичних перетворень. Сучасне законодавство України надає певні можливості для взаємодії органів публічної влади з громадськістю, але технології та методи цієї взаємодії ще потребують свого впровадження та вдосконалення. Розбудова України як